

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра філософії і соціально-гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор, проректор з
науково-педагогічної роботи,
д.е.н., доцент
Яремко Ю.І.

«28» квітня 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

рівень вищої освіти	<u>третій (освітньо-науковий) рівень</u> <small>(назва освітнього рівня)</small>
освітньо-наукова програма	<u>Економіка</u> <small>(назва програми/курсу)</small>
спеціальність	<u>051 «Економіка»</u> <small>(кодифікатор і назва спеціальності)</small>
факультет	<u>економічний</u> <small>(назва факультету)</small>

Херсон, 2016 рік

Робоча програма Педагогічної практики здобувачів освіти ступеня доктора філософії для підготовки фахівців на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти спеціальності 051 «Економіка»

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Берегова Галина Дмитрівна, зав. кафедри філософії і соціально-гуманітарних дисциплін, д. філос. н., професор

Робочу програму навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри філософії і соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол № 8 від «04» березня 2016 року

Завідувач кафедри

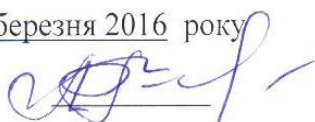

Берегова Г.Д.

Схвалено науково-методичною комісією зі спеціальності 051 «Економіка»

Протокол № 7 від «28» березня 2016 року

Голова

Галат Л.М.

Схвалено Вченою радою економічного факультету

Протокол № 7 від «29» березня 2016 року

Голова

Савченко О.Г.

Затверджено Вченою радою Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет»

Протокол № 7 від «28» квітня 2016 року

1. Опис педагогічної практики

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	вечірня форма навчання
аспіранти	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	1-й	1-й
	Педагогічна практика	
	30 год.	30 год.
	Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання педагогічної практики

Метою проведення педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є набуття ними навичок практичної педагогічної (навчальної та науково-методичної) діяльності у закладі вищої освіти, а також поглиблення теоретичних знань та практичних навичок зі спеціальності, набутих під час підготовки за освітньо-науковою програмою.

Завданням педагогічної практики є формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії загальної компетентності щодо здійснення освітнього процесу, навчання, розвитку і професійної підготовки студентів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності.

Під час проходження педагогічної практики здобувачі вищої освіти повинні оволодіти такими компонентами:

- предметним, що є необхідним для успішної професійної діяльності за спеціальністю 051 «Економіка»;

- передовими концептуальними та методологічними знаннями в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей;

- розробкою та реалізацією проектів разом з власними дослідженнями, які мають можливість переосмислити наявні та створити нові цілісні знання, розв'язувати важливі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші завдання;

- критичний аналіз, оцінювання і синтез нових ідей;

- спілкування у формі діалогу з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності.

У процесі проходження педагогічної практики здобувачі вищої освіти

ступеня доктора філософії повинні **знати**: організацію освітнього і виховного процесу у закладі вищої освіти; структуру та зміст викладацької діяльності; методику підготовки і проведення занять, організацію самостійної та індивідуальної роботи; основи педагогіки вищої школи.

3. Програма педагогічної практики

Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії повинні опрацювати наступні питання:

1. Визначення концептуальних засад організації педагогічної діяльності у вищій школі.
2. Ознайомлення з робочими програмами, змістом навчальних курсів (за фахом).
3. Планування структури, розроблення методики й здійснення підготовки до проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять.
4. Написання планів-конспектів лекцій, семінарських, практичних або лабораторних занять.
5. Моніторинг, аналіз та підготовка методичного забезпечення з дисципліни у вищій школі.
6. Підготовка ділових ігор, кейсів і матеріалів для практичних (лабораторних) робіт, складання контрольних завдань і тестів за завданням керівника.
7. Проведення різних за формою навчальних занять.
8. Налагодження контакту й організація педагогічної взаємодії зі студентами.
9. Організація самостійної роботи студентів.
10. Впровадження у навчальний процес інноваційних освітніх технологій та авторських методик.
11. Вироблення індивідуального стилю організації педагогічної взаємодії та пізнавальної діяльності студентів.
12. Аналіз педагогічних ситуацій.
13. Відвідування й аналіз навчальних занять викладачів, проведених у закладі вищої освіти.
14. Здійснення аналізу проведених колегами та самостійно організованих навчальних занять.

4. Структура педагогічної практики

№ з/п	Назва	Кількість годин
1	Визначення концептуальних засад організації педагогічної діяльності у вищій школі.	2
2	Ознайомлення з робочими програмами, змістом навчальних курсів (за фахом).	2
3	Планування структури, розроблення методики й здійснення підготовки до проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять.	2
4	Написання планів-конспектів лекцій, семінарських, практичних або лабораторних занять.	2
5	Моніторинг, аналіз та підготовка методичного забезпечення з дисципліни у вищій школі.	2
6	Підготовка ділових ігор, кейсів і матеріалів для практичних (лабораторних) робіт, складання контрольних завдань і тестів за завданням керівника.	2
7	Проведення різних за формою навчальних занять.	2
8	Налагодження контакту й організація педагогічної взаємодії зі студентами.	2
9	Організація самостійної роботи студентів.	1
10	Впровадження у навчальний процес інноваційних освітніх технологій та авторських методик.	2
11	Вироблення індивідуального стилю організації педагогічної взаємодії та пізнавальної діяльності студентів.	2
12	Аналіз педагогічних ситуацій.	1
13	Відвідування й аналіз навчальних занять викладачів, проведених у закладі вищої освіти.	2
14	Здійснення аналізу проведених колегами та самостійно організованих навчальних занять.	1
	Підготовка звітних документів	5
	РАЗОМ	30

5. Організаційні основи педагогічної практики

Загальний обсяг педагогічної практики складає 1 кредит ЄКТС (30 годин) у першому семестрі першого року навчання.

Навчально-методична робота (підготовка до занять, методична робота, відвідування занять, проведення консультацій, керівництво різними видами діяльності студентів) становить 16 навчальних годин практики.

На аудиторне навантаження (проведення семінарських, практичних, лабораторних занять) відводиться 14 годин загального часу практики.

Захист педагогічної практики здійснюється на засіданні кафедри філософії і соціально-гуманітарних дисциплін за присутності наукового керівника і завідувача кафедри, за якою закріплений здобувач, оцінюється за 100-бальною шкалою з метою одержання еквівалентних оцінок за національною шкалою.

Здобувачу вищої освіти, який не виконав необхідну програму практики, отримав негативний висновок щодо її проходження або незадовільну оцінку за результатами захисту, надається право її повторного проходження та захисту у встановленому порядку.

Практика включає чотири етапи: підготовчий, початковий, основний, заключний.

Підготовка до проведення практики розпочинається на лекційних, семінарських та практичних заняттях із професійно орієнтованих дисциплін та з дисциплін психолого-педагогічного циклу.

На початковому етапі практикант: з'ясовує функції, мету, завдання практики; складає індивідуальний план проходження практики; ознайомлюється з організаційною, навчально-методичною та науковою роботою кафедри, нормативно-правовою базою, що регламентує організацію освітнього процесу у закладах вищої освіти (зокрема – із специфічними умовами навчання) та основами методики викладання і педагогічної майстерності у вищій школі; відвідує заняття керівника практики; укладає розгорнуті план-конспекти занять, обговорює їх з науковим керівником; готує необхідні методичні та дидактичні матеріали для проведення занять.

На основному етапі практики практикант: проводить на належному методичному рівні заняття відповідно плану; організовує та проводить консультації для студентів; приймає активну участь у засіданнях кафедри.

На заключному етапі практикант: готує звітні матеріали проходження практики; звітує безпосередньому керівнику практики з метою перевірки та оцінювання; захищає результати практики у встановленому порядку.

6. Звітна документація

Педагогічна практика завершується підготовкою звіту. Після проходження педагогічної практики здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії подає на кафедру такі документи:

– загальний звіт про проходження практики (ПІБ здобувача вищої освіти, спеціальність, кафедра, за якою був закріплений здобувач, ПІБ наукового керівника, ПІБ керівника педагогічної практики від кафедри

філософії і соціально-гуманітарних дисциплін, період проходження педагогічної практики, загальний обсяг годин);

– графік проходження практики (дати проведення, академічна група, тема, види занять);

– відгук керівника педагогічної практики від кафедри філософії і соціально-гуманітарних дисциплін про проходження практики;

– здобувачі, які проводять заняття перебуваючи на посаді науково-педагогічного працівника (за сумісництвом) в закладі вищої освіти, звільняються від педагогічної практики з відповідним поданням на кафедру довідки з місця праці та вищезазначених документів;

– здобувачі вищої освіти мають право проходити педагогічну практику в інших закладах вищої освіти України та за кордоном, з наступним поданням щоденника практики та розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики.

7. Методи контролю

Завершений звіт, оформлений згідно чинних вимог, здобувач вищої освіти подає для рецензування на кафедру. Після перевірки керівником практики звіт повинен бути доопрацьованим відповідно до висловлених зауважень. Після виправлення здобувач вищої освіти захищає звіт на засіданні комісії, до складу якої входять викладачі кафедри. Звіт рецензує викладач-керівник практики. У рецензії відзначаються позитивні сторони і недоліки роботи, допущена чи не допущена вона до захисту.

Звіт, що має позитивну оцінку, допускається до захисту. Результати практики та її захист оцінюються на підставі наданих звітних документів, а також висновків, які відображені у відгуку-характеристиці керівника практики.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Педагогічна практики оцінюється за 100-бальною шкалою з метою одержання еквівалентних оцінок за національною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Підсумки практики та результати її захисту узагальнюються та подаються до відділу організації та координації освітнього процесу.

Здобувачу вищої освіти ступеня доктора філософії, який не виконав програму практики, отримав негативний висновок щодо її проходження або незадовільну оцінку за результатами захисту, надається право повторного її проходження та захисту у встановленому порядку.

Розподіл балів по захисту звіту

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 20	до 40	до 40	100

Схеми оцінювання ДВНЗ «ХДАУ»

Національна диференційована шкала

Оцінка	Мін. рівень досягнень	Макс. рівень досягнень
Відмінно/Excellent	90	100
Добре /Good	74	89
Задовільно/Satisfactory	60	73
Незадовільно/Fail	0	59

Шкала ЄКТС

A	90	100
B	82	89
C	74	81
D	64	73
E	60	63
Fx	35	59
F	1	34

9. Методичне забезпечення

1. *Вітвицька С.С.* Основи педагогіки вищої школи [Текст]: Методичний посібник. – К.: ЦУЛ, 2003.
2. *Туркот Т.І.* Педагогіка вищої школи: зб. індивідуальних завдань для самостійної роботи і самоконтролю знань студентів магістратури аграрного університету. – Херсон: [РВЦ "Колос"], 2008.
3. *Туркот Т.І.* Педагогіка вищої школи: зб. завдань для підсумкового контролю знань студентів магістратури аграрного університету. – Херсон: [РВЦ "Колос"], 2008.

10. Рекомендована література

Базова

1. *Вітвицька С.С.* Основи педагогіки вищої школи: підручник / С.С. Вітвицька. – [3-тє вид., випр. й доповн.]. – Житомир: «Поліграфічний центр», 2012. – 384 с.
2. *Гладуш В.А.* Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с.
3. *Козяр М.М., Коваль М.С.* Педагогіка вищої школи [Текст]: навч. посіб. – К.: Знання, 2013.
4. *Кузьмінський А. І.* Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2012. – 486 с.
5. *Мазоха Д.С., Опанасенко Н.І.* Педагогіка: Навчальний посібник. – Київ, Центр навчальної літератури, 2005.
6. *Ортинський В.Л.* Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В.Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
7. *Педагогіка вищої школи:* Навчальний посібник / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В.Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд.-3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 495с.

8. *Педагогіка вищої школи* [Текст] : навч. посіб.: - 3-тє вид., перероб. і доп. За ред. Курлянд З.Н. – К.: Знання, 2007.
9. *Семенча І.Є.* Посібник до курсу „Педагогіка і психологія вищої школи”: Навч. посіб. – Д.: РВВ ДНУ, 2004. – 72 с.
10. *Туркот Т.І.* Педагогіка вищої школи: навч. посіб.: реком. МОН України для студентів магістратури вищих навчальних закладів непедагогічного профілю. – Херсон, 2011. – 608 с.
11. *Фіцула М.М.* Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. 2-ге видання допов. – К.: «Академвидав», 2014. – 456 с.

Допоміжна

1. *Авдєєва І.М., Мельникова І.М.* Інноваційні комунікативні технології в роботі куратора академгрупи: Навч. посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2007.
2. *Авдєєнко А.П., Дементій Л.В.* Організація самостійної роботи студентів.– К.: НМЦВО, 2003. – Вип.33. – С.246-250.
3. *Андрущенко В.* Основні тенденції розвитку вищої освіти в Україні на рубежі століть (Спроба прогностичного аналізу) // Вища освіта України. – 2000. – № 1. – С. 11-17.
4. *Білан С.О.* Аграрна освіта в Україні: історичний аспект (90-ті роки ХХ – початок ХХІ ст.): Автореф. дис. канд. іст. наук: 07.00.01 // Національний педагогічний ун-т. – К., 2005.
5. *Волошин М. Д.* Методика викладання у вищій школі [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / М. Д. Волошин, Л. П. Ларичева, Я. М. Черненко ; Дніпродзержин. держ. техн. ун-т (ДДТУ). - Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2014. – 260 с.
6. *Гончарова О.М.* Вдосконалення організаційних форм навчання студентів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.-К.: І ІТЗО, 2008.- Вип.52.- С.21-24.
7. *Кремень Василь.* Робота АПН спрямована на те, щоб освіта України була на європейському рівні // Освіта України. – 2007. – № 84. – 13 листопада.
8. *Кремень В.Г.* Якісна освіта і нові вимоги часу // Педагогічна і психологічна наука в Україні – Київ – Т.1. – 2007. –
9. С. 11-24.
10. *Крюкова Є. С.* Підготовка майбутнього викладача вищого навчального закладу до впровадження інтерактивних педагогічних технологій [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Крюкова Єлизавета Сергіївна ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т вищ. освіти. – Київ, 2015. – 20 с.
11. *Кузьмінський А. І.* Становлення професіоналізму педагога вищої школи (У бесідах і роздумах) [Текст] / А. І. Кузьмінський, С. В. Омеляненко. - Черкаси : [б. в.], 2013. – 228 с.
12. *Малафійк І. В.* Дидактика новітньої школи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. В. Малафійк. – Київ : Слово, 2015. – 630 с.

13. *Степко М.Ф., Болюбаши Я.Я., Левківський К.М., Сухарніков Ю.В.* Модернізація вищої освіти України і Болонський процес // *Освіта*. – 2004. – №38.
14. *Тітова О.А.* Готовність студентів і викладачів до використання інформаційних технологій в навчанні. – К.: ІІТЗО, 2007. – Вип.51. – С.112-115.
15. *Шуневич Б.* Дистанційна освіта в Україні: Навчальні матеріали. – К: НМЦВО, 2003. – Вип.31. – С.323-342.

11. Інформаційні ресурси

1. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року №1556 – VII // *Відомості Верховної Ради України*, від 19.09.2014р./№37-38/ стр.2716, ст.2004. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>
3. Проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1415795124/>
4. Красовська О.Ю. Інтернаціоналізація вищої освіти в умовах глобалізації світового освітнього простору / О.Ю. Красовська. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?